

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Samengesteld door de Stichting voor
Economisch Onderzoek der Universiteit
van Amsterdam, redactie: Mevr. Dra E.
Hijmans en Drs H. J. Kruisinga*

B. BEDRIJFSHUISHOUDING

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Spreiding: de derde stap in het statistisch denken.

Indien men het tellen als de eerste stap beschouwd en het middelen als de tweede, dan is het vaststellen van de spreiding de derde stap die op het gebied van de statistiek gezet wordt.

Moderne statistiek zou men ook „spreidingsanalyse” kunnen noemen, al ziet men de noodzaak van die analyse nog niet algemeen in. Het artikel geeft een kort overzicht van de manier waarop in de hedendaagse statistiek de problemen worden aangepakt, en laat zien hoe het spreidingsbegrip hier steeds de grondslag van de redenering vormt.

De „normale” of „Laplace-Gauss”-frequentieverdeling speelt bij dit statistische werk een belangrijke rol, zo bijvoorbeeld bij het vaststellen van tolerantievoorschriften in de metaalindustrie. Ook bij doseringsvraagstukken, en bij het kiezen van de frequentie en omvang van steekproeven gaat men uit van de spreiding.

De statistische methoden van kwaliteitsbeheersing, die gedurende de laatste oorlog in de Engels sprekende landen zijn ontwikkeld, berusten op de zelfde grondslag.

Zij zijn vooral van belang voor de industrie, in gevallen waar men de kwaliteit van de gehele productie wil beoordelen op grond van het aantal exemplaren dat men in een steekproef afkeurt.

Met toepassing van de waarschijnlijkheidsberekening kan men dan, als een maximum toelaatbaar uitvalpercentage is gesteld, een bovenste grens stellen voor het aantal af te nemen exemplaren dat in een steekproef van een bepaalde grootte mag voorkomen. Zijn er meer, dan is er aanleiding om in te grijpen in de productie.

Met behulp van de „spreidingsanalyse” kan men ook twee of meer steekproeven met elkaar vergelijken, beter dan met gemiddelden alleen.

En tenslotte is de „multiple correlatierekening” een nieuwe methode, die in staat stelt, niet-causale samenhangen, die dus een zekere spreiding vertonen, te onderzoeken.

B a III - 2

Doelmatig Bedrijfsbeheer, nr. 4, April 1950.

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Measuring Profits under Inflation Conditions: a Serious Problem for Accountants.

William A. Paton. — Schrijver is van mening, dat de Amerikaanse accountants „de boot hebben gemist”, d.w.z. ze hebben verzuimd, stappen te nemen om de waardering en de winstbepaling tijdig aan te passen aan de na-oorlogse inflatie. Het gevolg is dat vele ondernemingen als inkomen van de aandeelhouders hebben uitgekeerd, hetgeen feitelijk deel van het bedrijfsvermogen uitmaakte — gevolg is ook dat de bedrijfsleiding misleidende gegevens krijgt, o.a. wat betreft de kosten, en dat de financiële gegevens welke het publiek worden voorgelegd, eveneens een verkeerd beeld geven van de toestand der ondernemingen. Correctie van de waarderingen zou op twee wijzen mogelijk zijn:

- op basis van de vervangingsverplichting t.a.v. het bepaalde productiemiddel voor een bepaald bedrijf.
- door toepassing van algemene indexcijfers. Schrijver helt over naar het eerste standpunt, en wel in de zin van vervanging van de beschikbare capaciteit, niet van het indientieke productiemiddel.

Schrijver spoort de accountants aan om alvast aanvullende interne kostprijsberekeningen te maken, en ook de jaarverslagen van supplementen te voorzien. Daarnaast acht hij het nodig om tot een systematische herzieningsprocedure te komen, en geeft de wegen aan die hiervoor open staan.

B a IV 2

The Journal of Accountancy, January 1950.

Winstmarge en marginale winst, een confrontatie van hedendaagse sociaaleconomische en bedrijfseconomische inzichten.

Prof. Dr J. L. M e y. — In dit praeadvies voor de accountantsdag 1949 van het NIVA, onderzoekt schrijver de waarde voor de bedrijfseconomie van de nieuwere sociaaleconomische opvattingen t.a.v. de verklaring van de productieomvang en de quantitatieve verhoudingen enerzijds, en de inkomensvorming anderzijds.

Deze verklaring berust op het beginsel van de vergelijking van grensopbrengst en grenskosten; men neemt aan, dat uitbreiding van de productie resp. toevoeging van een factor zal worden voortgezet, tot de marginale winst nul is geworden.

Voor het geval van volkomen concurrentie komt deze handelwijze overeen met hetgeen in de bedrijfseconomie sedert lange jaren als „differentiële kostenbeschouwingen” wordt aangeduid, en vrij algemeen als algemene bedrijfspolitiek onjuist wordt geacht. De differentiële kostenbeschouwing miskent het oorzakelijk verband tussen kosten en product-basis, dat voorwaarde is voor alle kostprijscalculatie. Bovendien is zij praktisch vrijwel altijd onbruikbaar, omdat een deel van de voor de productie te brengen offers niet nauwkeurig of in het geheel niet tevoren bekend is. De enige rationele wijze van calculeren is voor de bedrijfshuishouding een integrale bepaling van die offers die voorzienbaar en bepaalbaar zijn. Hierop moet dan een opslag worden gelegd welke overeenkomt met de geplande totaal winst.

Een en ander geldt zowel voor monopolische en polypolische markten als voor markten met volkomen concurrentie.

Schrijver komt tot de slotsom, dat de waarde van de jongste ontwikkeling der waarde- en prijsleer vooral ligt in de behandeling van de prijsvorming bij de verschillende markt-vormen, doch niet in de marginale beschouwing van kosten en opbrengsten. Hij ziet geen noodzaak voor de bedrijfseconomie om haar standpunt t.o.v. deze beschouwing te wijzigen, en meent dat haar naaste taak ligt in de verfijning en verdieping van de integrale verbijzondering der kosten.

B a IV, 2d. *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde*, nr. 3 Maart 1950.

Accounting Problems Arising from Devaluation of Foreign Currencies.

Research Department American Institute of Accountants. — De vraag wordt behandeld op welke wijze de buitenlandse vestigingen van Amerikaanse maatschappijen moeten worden opgenomen in de boeken nu vele landen t.o.v. de dollar hebben gedevalueerd.

Allereerst wordt verwezen naar de 4 manieren waarop overeenkomstig het advies van het „committee on accounting procedure” (Accounting Research Bulletin) de cijfers der vestigingen kunnen worden verwerkt. Hierbij gelden ook de regels welke in 1931 werden vastgesteld voor het registreren van bedrijfsuitkomsten verkregen in vreemde valuta en die nu nogmaals worden geëxposeerd.

Ter aanvulling worden nog enige opmerkingen gemaakt betreffende: devaluatie-verliezen; de omrekeningskoers die voor de gemaakte winst moet worden gebruikt als in het betreffende boekjaar werd gedevalueerd; vaste activa; lange termijn verplichtingen.

B a IV 2e

The Journal of Accountancy, January 1950.

De fiscale herwaardering der bedrijfsoutillering in België.

Dr Juris A. Tiberghien. — Na een overzicht van de politiek van de Belgische fiscus t.a.v. munt- en prijssschommelingen in de jaren 1920—1947, geeft schrijver in het kort de inhoud van de wet van 20 Augustus 1947, waarbij wordt toegelaten, zekere bedrijfsactiva te herwaarderen en dan af te schrijven van dit hogere bedrag, in plaats van de aanschaffingswaarde.

De herwaardering vindt plaats op grondslag van de werkelijke waarde per 31 Augustus 1939, rekening houdende met de plaats gehad hebbende slijtage. Dit heeft het bezwaar dat de nieuwe afschrijvingen moeten worden gevonden op grond van een serie schattingen. Daartegenover is de door het nieuwe Nederlandse wetsontwerp toegelaten herwaardering veel eenvoudiger vast te stellen en moeilijker te betwisten. Maar daar zij berust op verdubbeling van de boekwaarde, meent schrijver dat de Nederlandse herwaardering niet zo goed aan haar doel zal beantwoorden als de Belgische.

B a IV 2e *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde*, nr. 2, Februari 1950.

De Diversiteitsfactor en de Toepassing van de vervangingswaarde bij duurzame productiemiddelen.

Drs. L. F. R a s. — Deze beschouwingen knopen aan een artikel van S. A. de Vries in het M.A.B. van Maart 1949. Hierin werd o.a. het probleem gesteld, in hoeverre bij een volkomen harmonisch opgebouwd machinepark, een waardeestijging van het pro-

ductiemiddel een verlies mede brengt, geleden op de reeds verbruikte werkeenheden.

De heer de Vries beantwoordt deze vraag ontkennend, (in tegenstelling met prof. van der Schroeff in „De leer van de Kostprijs”) en motiveerde deze conclusie met de redenering, dat bij een harmonisch opgebouwd machinepark bij voortduring het gehele voor de financiering der duurzame productiemiddelen aangetrokken vermogen door deze activa wordt vastgehouden. Er zouden dus in dit geval geen „liquiditeiten” ontstaan, zodat een waardevermindering van het geld geen gevolgen zou hebben.

Schrijver geeft nu een nadere analyse van dit geval, in het bijzonder wat betreft de rol die de diversiteitsfactor hier speelt.

Zijn conclusie is, dat wel liquiditeiten ontstaan, aangezien bij duurzame productiemiddelen altijd meerdere werkeenheden tegelijk moeten worden aangeschaft. Echter is het verlies door de werking van de diversiteitsfactor kleiner dan in het geval van aanschaffing van alle activa ineens. Hij vestigt er verder de aandacht op, dat het aldus ontstane verlies wel degelijk oorzakelijk is verbonden met de aard van het duurzame productiemiddel, en niet wordt teweeggebracht door de ontstane liquiditeiten zoals de heer de Vries meent. Hij stelt tenslotte vast, dat het geleden verlies uit het inkomen gedekt moet worden en dat de werking van de diversiteitsfactor de toepassing van de vervangingswaarde niet overbodig maakt.

B a IV 6 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, No. 2, Februari 1950.*

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Financing Capital Formation, Stahlr Edmunds.

De financiering van de Amerikaanse kapitaalvorming is in de laatste 20 jaar veel moeilijker geworden dan vroeger, doordat zelf-financiering afneemt tengevolge van de sterke positie van de arbeidersorganisaties, en door de nivellerende werking van de belastingprogressie. Om de vooruitgang op alle gebieden te handhaven, zal het nodig zijn, nieuwe vermogensbronnen te vinden, aangezien in de toekomst de behoefte eer toe- dan af zal nemen, en wel in het bijzonder die aan „risicodragend” vermogen. Er zijn hiervoor drie mogelijkheden. De meest gewenste weg acht schrijver een toenemende aandelenfinanciering door de mensen met middelgrote inkomens. Dit opent ook de beste vooruitzichten t.a.v. goede industriële samenwerking. Nodig hiervoor is echter, dat een beter apparaat wordt geschapen om de effecten onder de mensen te plaatsen.

Een tweede mogelijkheid ligt in het aantrekken van het vermogen van financiële instellingen voor de industrie-financiering, en tenslotte zou de regering een actieve rol in de financiering kunnen gaan spelen. Dit laatste wordt echter niet als een gewenste oplossing gezien, aangezien dit beknutting van de vrijheid der ondernemingen zou betekenen.

B a - V - 3

Harvard Business Review, no. 1, January 1950.

Periodic Stock Dividends, Joseph C. Bothwell, Jr.

Schrijver heeft een onderzoek ingesteld naar de gevolgen van het regelmatig uitgeven van winstaandelen in een aantal gevallen, waar men dit middel heeft gebruikt.

In het algemeen worden de gewone dividenduitkeringen dan geheel of gedeeltelijk vervangen door de uitgifte van winstaandelen, met de bedoeling om aldus meer aandelenvermogen te verkrijgen en toch de aandeelhouders tevreden te stellen.

Dit gebeurt dus in tijden van groeiende vermogensbehoefte, zoals wij er nu ook weer een beleven.

Schrijver komt tot de conclusie, dat deze dividendpolitiek alleszins aan de verwachtingen heeft voldaan in alle door hem onderzochte gevallen. Hij geeft ook grafieken van de reactie van de beurskoersen op de uitgifte van winstaandelen, waaruit blijkt, dat deze niet zeer belangrijk is, en in verschillende gevallen anders kan uitvallen. Hij ziet in het systeem geen ernstige bezwaren, en meent dat het wel meer zal worden toegepast, als het maar grotere bekendheid krijgt onder de ondernemingen.

B a - V - 6

Harvard Business Review, nr. 1, January 1950.

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Business and the economic analysis of competition.

R. S. Meriam. — Dit artikel beoogt, een voor zakenmensen begrijpelijk overzicht te geven van de inhoud en betekenis van de „theorie van de monopolistische concurrentie”, zoals die omstreeks 1933 o.a. door E. Chamberlain en Mrs. Joan Robinson is ontwikkeld, en van de hierop sindsdien door andere schrijvers voorgestelde verbeteringen. Deze theoretische analyses zijn namelijk van veel belang in zoverre zij invloed hebben op de houding van de overheid en van de rechtspraak met betrekking tot de „antitrust”- en aanverwante wetgeving. Het is daarom nodig, dat de onderzoekingen

betreffende het werkelijke gedrag van ondernemingen in verschillende marktsituaties worden voortgezet, opdat „standaarden” kunnen worden vastgesteld die houvast bieden bij de beoordeling van individuele gevallen. Tot dusverre is men bij die beoordeling nog te veel uitgegaan van de theorie der monopolistische concurrentie, die in haar ongewijzigde vorm de *voorwaarden* van „volkomen mededinging” als ideaal stelt, inplaats van de *resultaten* van een bepaald ondernemersgedrag als criterium te nemen. De term „*workable competition*” wordt in dit artikel gebruikt voor de nieuwe standaarden, die met behulp van vragenlijsten voor ondernemers worden opgesteld. Vooral ten aanzien van de analyse van de dynamische factoren in de industrie, van marktsituaties met „oligopolie”, en van het conjunctuuronderzoek hoopt men met deze nieuwe onderzoekingen meer te kunnen bereiken dan met de „monopolistische concurrentietheorie” mogelijk was. Men hoopt ook dat het onderzoek verhelderend zal werken t.a.v. de werkelijke betekenis en de grenzen van deze andere concepties, zodat de verwarring die op dit gebied heerst zal verdwijnen en de ondernemers beter zullen weten waaraan zij zich te houden hebben.

B a VI 5

Harvard Business Review, nr 2, Maart 1950.

Atomic power and the location of industry.

Walter Isard and Vincent Whitney. — Schrijvers willen de invloed onderzoeken van de toepassing in de industrie van atoomenergie op de vestigingsplaats.

Het blijkt niet mogelijk, op het ogenblik zelfs maar bij benadering een schatting te geven van de kosten van krachtopwekking voor industriële doeleinden, door middel van de atoomenergie, aangenomen dat deze in de toekomst mogelijk wordt. Schrijvers menen echter dat het niet waarschijnlijk is, dat deze kosten veel lager komen te liggen dan die van de gebruikelijke electriciteitscentrales. Zelfs als „atoom-electriciteit” goedkoper zou worden dan energie uit steenkool etc., zal dit naar alle waarschijnlijkheid weinig invloed hebben op de keuze van vestigingsplaats der meeste industrieën.

Eenzijds staan de transportkosten der materialen, nodig voor de opwekking van atoomenergie, welke van geen betekenis zijn, in vergelijking met die van steenkool. Voor bedrijven, wier vestigingsplaats vooral door de krachtbronnen wordt bepaald, zou dit op zichzelf aanleiding kunnen zijn om een verandering in de vestigingsplaats te kunnen brengen. Hiertegenover staat echter, dat de nieuwe krachtopwekking grotere investeringen zal eisen, zodat vermogensvoorziening en rentevoet een grotere rol gaan spelen. Ook zullen gespecialiseerde technici met ervaring op dit gebied onmisbaar zijn. Daarbij komt dat de optimale bedrijfsgrootte voor zulk een nieuw krachtstation wel zeer hoog zal komen te liggen.

Al deze factoren rechtvaardigen de mening, dat sterk geïndustrialiseerde landen beter en met meer voordeel de nieuwe krachtopwekkingsmethode zullen kunnen toepassen. Tot verplaatsing der industrie naar economisch onontwikkelde landen zal de toepassing der atoomenergie wel niet leiden.

Schrijvers onderzoeken verder de mogelijke gevolgen t.a.v. de verplaatsing van verschillende industrieën binnen het grondgebied der U.S.A. De conclusie luidt ook hier, dat de invloed in de meeste gevallen niet groot zal zijn, in hoofdzaak om de reeds genoemde redenen.

B a VI - 8

Harvard Business Review, nr. 2, Maart 1950.

Why the Worker works. (non-financial incentives).

Dit is nummer 53 van de Management data sheets.

Zes factoren, die de belangstelling van een employé voor zijn werk kunnen stimuleren, worden in het kort besproken. In de eerste plaats is het van belang dat hij trots kan zijn op de organisatie waarvan hij deel uitmaakt en op zijn aandeel in haar verrichtingen. Zijn persoonlijke waardigheid moet worden erkend; hij moet zichzelf „belangrijk kunnen vinden” en bijzondere prestaties moeten worden geprezen. Een belangrijke factor is de afwezigheid van zorgen. Het gevoel van vruchtbare samenwerking met anderen kan ook veel bijdragen, evenals het wedstrijd-element.

Tenslotte is het noodzakelijk dat de employé weet waartoe zijn handelen dient en waarom het nodig is.

B a VI - 13

Factory, Management and Maintenance, Maart 1950.

De grondslag voor formulieren-efficiëntie.

H. C. Verkerk. — Schrijver wil trachten een algemene weg te wijzen, waarlangs de formulieren-efficiëntie, met inachtneming van zowel theorie als praktijk, bereikt kan worden.

Hiertoe moeten de administratieve productiemiddelen zodanig worden gecombineerd, dat:

- 1e. het saldo tussen offers en opbrengst van de formulierarbeid in de administratie positief is.
- 2e. de gekozen oplossing vergeleken met andere mogelijkheden de meest rendabele is.
- Er is oorzakelijk verband tussen het formulier en de administratie als geheel. Schrijver toont dit aan met behulp van het beeld van de „productiekolom” en de verbizonderingen daarin. Tenslotte wordt de wijze van toepassing van de gegeven beschouwingen in de praktijk nader behandeld.

B a VI - 13 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, nr. 3, Maart 1950.*

Looking Around.

Kenneth R. Andrews. — Vier recente Amerikaanse boeken op het gebied van „Human Relations” worden aan een min of meer vergelijkende beschouwing onderworpen, die tevens een beeld geeft van de vraagstukken, die op dit gebied op een oplossing wachten.

Vannevar Brush, in zijn „Modern Arms and Free Men”, is optimist wat betreft de kracht van het democratisch stelsel en stelt voorwaarden voor de ontwikkeling van vrijwillige samenwerking van vrije mensen, die ook voor de verhoudingen binnen de bedrijven relevant zijn.

James J. Gillespie's boek heet „Free expression in Industry”, en hij stelt voor, alle employés in een bedrijf mede verantwoordelijk te maken ten aanzien van de „morele” kanten van de leidende arbeid, en geeft hiervoor een in concreto uitgewerkt plan.

Het derde boek is Chester I. Barnard, „Organisation and Management”, een serie lezingen waarvan enkele een bijdrage tot het onderhavige onderwerp leveren.

W. B. Given, „Botton-Up management”, tenslotte, geeft de praktische ervaringen in een onderneming opgedaan met een stelsel dat is gericht op het delegeren van initiatief aan uitvoerend en toezichhoudend personeel.

B a VI - 13

Harvard Business Review, nr. 2, Maart 1950.

Management must Manage.

Peter F. Drucker. — Schrijver meent, dat de leiders van de Amerikaanse ondernemingen hun taak anders en beter moeten verstaan, wil het stelsel van vrije kapitalistische economie zich handhaven.

Enerzijds is het nodig, dat de grote massa der werkers de leidende arbeid leert begrijpen en appreciëren, en het enige middel daartoe is, de werkers in de onderneming zelf ervaring in het nemen van verantwoordelijke beslissingen te laten opdoen. Dit kan niet in de economische sector, maar wel door de employées zelf te laten zorgen voor de belangen van het bedrijf als sociale gemeenschap. Hier moet de leiding zich dan terugtrekken. Anderzijds „leidt” de leiding niet genoeg.

Tegenover de werknemersorganisaties, bijvoorbeeld, wordt ze door haar negatieve houding gedwongen tot inwilligen van eisen die eigenlijk niet aanvaardbaar zijn. Het ware beter, de ontwikkeling een slag vóór te zijn, en zelf tijdig goede maatregelen te nemen waardoor conflicten worden voorkomen.

Dezelfde noodzaak om ver vooruit te zien bestaat o.a. t.a.v. de opleiding van goede jonge leidende figuren.

De leiding moet ook de sociale consequenties van haar beslissingen in overweging nemen. De verantwoording hiervoor kan niet op de overheid worden afgeschoven.

Zo moet bv. bij beslissingen omtrent de ligging van fabrieken en de verdeling van het werk over verschillende bedrijven van één onderneming, in aanmerking worden genomen, in hoeverre hiervan een ontwrichtende werking op de bevolking van een bepaalde plaats of streek kan uitgaan.

Ook het probleem van de ouder wordende employé, en de promotiemogelijkheden en opleiding van werkmeesters, zijn voorbeelden van zulke vraagstukken met sociale consequenties, waarmede de leiding rekening moet houden, wil zij werkelijk „de leiding nemen” in het economisch gebeuren.

B a VI - 16

Harvard Business Review, nr. 2, Maart 1950.

How Standard Costs Are Being Used Today For Control, Budgeting, Pricing: a Survey.

Walter B. Mc. Farland. — De Amerikaanse National Association of cost accountants stelde een onderzoek in naar de mate waarin, de wijze waarop en de doeleinden waarvoor standaardkosten in de hedendaagse Amerikaanse bedrijven worden gebruikt.

Dit artikel geeft een beeld van de procedure die bij dit onderzoek werd gevolgd, en geeft een systematisch overzicht van de mogelijkheden en wenselijkheden op dit gebied, zoals die door het onderzoek naar voren kwamen.

Standaardkosten onderscheiden zich van schattingen door hun basis van exacte waarneming.

Ze kunnen worden toegepast:

- 1e. Voor de beheersing van de kosten.
- 2e. Voor waardering van voorraden.
- 3e. In de budgetering.
- 4e. Bij prijszetting.

De beste toepassing wordt verkregen als men ze voor al deze dingen gebruikt, zodanig dat het geheel volkomen aansluit. Dit doen lang niet alle bedrijven die werden onderzocht.

B a VI - 18

The Journal of Accountancy, Februari 1950.

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Staff Status and Conditions of Employment, some comparisons with industrial workers.

H a n k i n, M. T. — In dit artikel wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat de afstand tussen kantoorpersoneel en uitvoerende arbeiders in fabrieken en bedrijven steeds geringer wordt wat betreft de arbeidsvoorwaarden in ruime zin. Dit proces is grotendeels een gevolg van schaarste van goede uitvoerende arbeidskrachten in de fabricage, en het voltrekt zich in sommige bedrijfstakken veel sneller dan in andere. Het lijkt wenselijk, te komen tot een bewuste coördinatie van de experimenten in deze richting, hetgeen kan geschieden op basis van genormaliseerde werkclassificatie. Ook betere voorlichting van ouders en aankomende werkkrachten t.a.v. de mogelijkheden voor hun toekomst is noodzakelijk.

B a - VII - 1 *The Journal of the Institute of Personnel Management, Jan.-Febr. 1950.*

And now-Recorded Time Studies?

W. D. J o n e s. — Een nieuwe methode voor het maken van tijd- en bewegings-studies is in het experimentele stadium. Het gaat om de toepassing van de „wire recorder” bij het noteren van de gegevens.

Dit stelt de waarnemer in staat, zich geheel te concentreren op de bewegingen van de arbeider, terwijl hij „dicteert” wat hij ziet. Later kan hij dan rustig aan zijn schrijfbureau gezeten de waarnemingen „terugdraaien”, tezamen met de tijdnoterings, die veel nauwkeuriger gebeurt dan met een stopwatch mogelijk is. Verdere voordelen zijn dat de employé geen stopwatch ziet, en dat de waarnemer niet wordt beïnvloed door zijn vroegere waarnemingen van hetzelfde werk. Vooral voor het waarnemen van korte cycli kan het nieuwe apparaat van grote waarde worden.

B a VII - 5

Factory Management and Maintenance, Maart 1950.